

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Gudstjenesteobservasjoner / Diakon-
tjenesten i kirkens tjenestemønster /
Forandring fryder og frustrerer / Etter
et gjensyn med Japan / Tro på Kirken!

SØNDAGSTEKSTEN

1. pinsedag - Torbjørn Holt

Andre pinsedag - Astrid Sætrang Morvik

Treenings søndag - Geir Sørebo

**all teologi ... starter i det
praktiske**

Gudstjenesteobservasjoner

Vi liker å si at en gudstjeneste ikke har tilskuere, bare deltakere. Men hva om jeg helt bevisst inntok rollen som tilskuer eller observatør til en gudstjeneste? Gudstjenesteobser-

vasjon er et mulig verktøy i arbeidet med å forstå gudstjenesten som menighetens praksis. Da er det uttalte mål å *ikke* la seg involvere i gudstjenesten som hellig handling, men tvert i

mot skaffe seg en tilstrekkelig distanse for i neste omgang å beskrive den uten bruk av verdiladede ord og begreper. Det er ikke helt lett for en som er glad i å gå til gudstjeneste. Jeg håper heller ikke at altfor mange begynner med denne sporten på én gang. Men her er 2 forsøk.

Søndag 21.mars 2010 ca. kl.10.00:

NN Uniting Reformed Church of South Afrika
Kirke og kirkerom: Lav og relativt velholdt mursteinskirke med plass til ca. 275 mennesker, sentralt i en fattig township med 75.000 innbyggere. Plaststoler som kunne stables vekk, liten grad av utsmykning, ingen kirkekunst. Ikke alterbord eller prekestol, men en lesepult på et podium ca. 20 cm over gulvnivå.

Menighetens sammensetning: Ca. 250 tilstedeværende i alle aldre, blant dem mange barn. Barna deltok på hele gudstjenesten og hadde i tillegg hatt søndagskole på forhånd. En gruppe fra en kirkelig hjelpeorganisasjon for mennesker med rusproblemer deltok. 99 % fargede eller svarte (i hovedsak fargede), 1 % hvite.

Gudstjenestens preg: Språk: afrikaans. 5 salmer sunget fra salmebok, uten akkompagnement. I tillegg ble en rekke sanger stemt i av forskjellige gudstjenestedeltakere og sunget uten salmebok, særlig rett før gudstjenesten og under ofringen. Aktiv og kraftfull menighetssang, delvis ledsaget av klapping og dans. Gudstjenesten ledet av 3 forskjellige kvinnelige medlemmer av menigheten, ingen av dem prester. Disse ønsket velkommen, introduserte gjestepredikant og andre gjester, ledet i bønn og hadde kunngjøring. Gjestepredikanten var en mannlig, 38 år gammel teologistudent. Prekenens tema fra 1 Kor 12 ble anskueliggjort ved at predikanten sto bak et bord med forkle på seg gjennom hele prekenen og laget en blandet salat av ulike ingredienser, mens han fortalte om betydningen av alle de ulike lemmene på Kristi legeme. Prekenens varighet var 40 minutter. Menigheten feiret ikke dåp eller nattverd. Gudstjenestens varighet var 120 minutter.

Søndag 28.mars 2010 kl.11.00

NN kirke i NN bispedømme i Den norske kirke
Kirke og kirkerom: Hvitmalt og velholdt trekirke fra 1900 med plass til 200 mennesker, i en geografisk menighet med 6000 mennesker. Faste

kirkebenker, men 3 rader med benker var fjernet bak på den ene siden. Her var det innredet lekekrok for barn. 2 trappetrinn opp til koret i kirken, med døpefont, alter og alterring. Prekestol på høyre side, ca. 2 meter over gulvnivå. Kirken var relativt rikt utsmykket bl.a. med malt altertavle og farget glass i vinduene.

Menighetens sammensetning: Ca. 130 tilstedeværende, mange flergenerasjonsfamilier som viste seg å være i følge med dåpsbarn, satt i den fremre halvdel av kirken. I den bakre halvdel av kirken satt ca. 40 mennesker spredt rundt. Blant disse var det 3 barnefamilier; de øvrige var mellom 40 og 80 år. 100 % hvite.

Gudstjenestens preg: Språk: norsk. 6 salmer ble sunget fra 2 ulike salmebøker, ledsaget av organist på et stort orgel. Liten deltagelse i menighetssangen. Presten, en ca. 40 år gammel kvinne, ledet gudstjenesten. Andre medvirkende var en ca. 60 år gammel kvinnelig tekstleser som også var nattverdassistent, og en ung kvinnelig babysangler som informerte om menighetens babysang. Presten brukte ikke prekestolen, men beveget seg i koret og midtgangen under prekenen, talte uten manus og henvendte seg flere ganger direkte til dåpsfamiliene. Prekenen varte 9 minutter. 5 barn ble døpt, og det ble feiret nattverd i intinksjon. Alle de 40 bak i kirken, samt ca. 20 fra den fremre delen, deltok. Gudstjenestens varighet var 70 minutter.

Hvordan kan en gudstjeneste beskrives? Sånn bortsett fra at den var fin eller kjedelig eller fantastisk? Disse ferske gudstjenesteobservasjonene fra en reformert menighet utenfor Cape Town i Sør-Afrika og en menighet i Den norske kirke skal først og fremst illustrere en måte å beskrive en virkelighet på. Observasjonene kunne gjerne vært utvidet på mange områder. Vi er ikke ute etter å vurdere forskjellene mellom menighetene; vi er bare ute etter å beskrive en praksis, enten den finner sted i en farget menighet i Sør-Afrika eller i en folkekirkemenighet i Norge. De siste 30 årene har det vært en tydelig bevegelse innen teologien, som er opptatt av det vi kan kalle deskriptiv teologi. Utgangspunktet er en erkjennelse av at all teologi, og kanskje all vitenskap overhodet, starter i det praktiske. Vi kommer ikke til Gud eller til Kirken eller til

teologien som tomme skall, klare til å bli fylt opp for deretter å bli plagget inn i en praktisk virkelighet. Vi starter med spørsmål som allerede er fornet av livet, både i det sekulære og i det religiøse. Da er det et nødvendig arbeid å prøve å beskrive så utfyllende som mulig det livet og den praksis som danner bakgrunnen for våre spørsmål. Det er ikke gjort i en håndvending; det er heller ikke en tilsynelatende nøytral, sosiologisk oppgave. Virkeligheten må beskrives i dialog med egne og andres fordommer og for-forståelser. For en menighet kan nettopp gudstjenesteobservasjoner være et godt sted å begynne. Da prøver vi å skape en tilstrekkelig distanse til praksis; vi prøver å disiplinere oss til å avstå fra normative vurderinger av gudstjenesten og menigheten. Ofte er det godt og kanskje nødvendig å få hjelp utenfra, siden vi gjerne har en del aksjer i vår egen menighet. Vår gudstjenestepraksis er også ladet med teori. Derfor vil det i den videre beskrivelse være nødvendig å stille flere spørsmål: Hva slags teologi, hvilke fortellinger, hvilken lojalitet har vært med på å prege vår lokale utgave av gudstjenesten? Alt dette vil høre med i en kritisk og hermeneutisk beskrivelse av praksis.

Så kan vi la denne beskrivelsen møte den historiske og systematiske teologi, alle Kirkens

klassiske kilder, før vi igjen ser konturene av en ny eller fornyet praksis. Ideelt sett er det denne prosessen liturgireformen skulle vært et uttrykk for. Ideelt sett er det dette arbeidet hver enkelt menighet burde gå løs på når det skal lages lokale gudstjenesteordninger.

Jeg vil ikke påstå at en slik modell for teologien har slått gjennom på alle nivåer i kirkelig utdanning, ikke engang for den praktiske teologien. Fortsatt oppleves utdanning ofte som en solid ansamling av selvstendig teori som i neste omgang skal anvendes på kirkelig praksis. Men det arbeides med saken, både i grunnutdanning og i videreutdanning, ikke minst i menighetsutvikling og homiletikk. Hvis det sitter et menneske litt langt bak på kirken neste søndag, med notisblokk i hendene og virker litt på siden av det hele, kan det være en som studerer teologi eller er med på et videreutdanningskurs for prester - eller bare tilfeldigvis har lest denne lederen.

Hva slags teologi, hvilke fortellinger, hvilken lojalitet har vært med på å prege vår lokale utgave av gudstjenesten?

SJUR ISAKSEN
sjur.isaksen@mf.no

Diakontjenesten i kirkens tjenestemønster

EN UTTALELSE FRA BISPEMØTET I DEN NORSKE KIRKE (BM 03/10)

Innledning

Kirkemøtet vedtok i sak KM 08/04 at "diakontjenesten teologisk kan forstås som en del av den ordinerte tjenesten i Den norske kirke, jfr. BM 32/04." Forståelsen av dette vedtaket, og premissene for det, har i ettertid vært sprikende. På denne bakgrunn har Kirkerådet bedt Bispemøtet ta stilling til hvordan diakontjenesten skal forstås i Den norske kirke, og med det avklare diakontjenestens aktuelle teologiske og ekklesiologiske status sett i forhold til prestedtjenesten og kirkens tjenestemønster i det hele.

For å besvare en slik henvendelse er det nødvendig å forstå diakontjenesten i forhold til kirkens identitet og oppdrag, og i forhold til andre tjenester i kirken.

Diakoni og kirkens oppdrag

Kirkens eksistens bygger på Guds frelseshandling i Jesus Kristus, slik den ble forberedt gjennom løfter og bud i den gamle pakt. Kirken skapes og fornyes gjennom å bli meddelt evangeliet om Jesus Kristus, i ord og sakrament.

På dette grunnlag er også kirken kalt til å gi videre det den har fått, til å vitne om evangeliet både i ord og i handling. Likesom Faderen i kjærlighet til verden sender Sønnen, sender Jesus sine disipler (Joh 20,21). Selv vitnet han om Guds rike gjennom sin forkynnelse, samtidig som han uttrykte gudsríkets nærvær gjennom å helbrede og gjøre vel mot dem han

møtte (Matt 8-9; Luk 7,21f). På samme måte vitner kirken om evangeliet både gjennom sin forkynnelse av Kristi frelsesverk og gjennom å la troen komme til uttrykk i handling til beste for medmenneskene. Slik bekrefter den Guds gode vilje med verden slik den allerede kommer til uttrykk i Guds skapergjerning, samtidig som den vitner om muligheten for frelse og gjenopprettelse der fellesskap er brutt og skaperverket skadet. Liksom Jesus "tok på seg tjenerskikkelse" (Fil 2,7), er kirken kalt til å være et tjenende fellesskap.

Kirkens diakoni springer ut av kirkens identitet og oppdrag. "Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet" (Diakoniplan for Den norske kirke). Diakonien skal ikke være en isolert sektor i kirkens liv, men prege hele kirkens liv og sendelse. Det diakonale *perspektivet* må derfor prege alle sider ved kirkens liv, inkludert menighetens gudstjenesteliv. Den diakonale *virksomheten* er avgjørende viktig både for kirkens væren i verden og for dens indre liv.

Den diakonale oppgave gjelder den enkelte kristne både i familie, samfunn og arbeid og i menighetens fellesskap. Mange utfordringer forutsetter et større diakonalt fellesskap som aktør. Noen diakonale oppgaver krever også et mer spesialisert arbeid på tvers av menighets-

grensene. Den virksomhet som drives av diakonale institusjoner og organisasjoner er viktige uttrykk for kirkens diakoni.

Allment ansvar for diakoni og en særskilt diakontjeneste

I menigheten er diakonien, slik den er forstått over, prinsipielt sett alle menighetslemmenes ansvar. Samtidig preges det kristne fellesskapet av et mangfold av oppgaver og tjenester. Paulus sammenlikner de ulike tjenester og funksjoner med lemmene på kroppen (1 Kor 12): Lemmene er ulike og har ulike oppgaver, men de er alle deler av den samme kroppen. Den Hellige Ånd gir menigheten et mangfold av gaver som utfyller hverandre og bidrar til helheten i kirkens oppdrag. Å ha en tjeneste i menigheten er ikke noe som er forbeholdt noen få, men er noe alle døpte er kalt til. Som et "hellig presteskap" (1 Pet 2,5) har alle kristne del i tjenesten for Gud og verden. Fordi menigheten er et fellesskap med ulike funksjoner, vil noens tjeneste være mer fokusert mot diakonien, andre vil ha sin primære oppgave på andre områder.

Helt fra nytestamentlig tid har noen personer vært kalt til et særskilt ansvar for bestemte sider ved kirkens oppdrag. Et slikt ansvar har gjerne blitt ivaretatt gjennom visse ordnede tjenester. Blant de tjenester som nevnes i NT, er "diakoner" (Fil 1,1 o.fl.st.), uten at det sies eksplisitt hva en slik tjeneste omfatter. Senere i kirkens historie vokste diakontjenesten fram som en tjeneste som i første rekke sto i tjeneste for biskopen, bl.a. gjennom oppgaver i guds-tjenesten. Etter hvert ble den i mange kirker også et stadium på veien til å bli vigslert til prest.

Til forskjell fra dette kjenner vi i nyere luthersk tradisjon først og fremst diakontjenesten som en karitativ tjeneste, med ansvar for kirkens omsorgstjeneste. Slik forstått viderefører vår diakontjeneste verdier og ansvar som allerede står sentralt i Det gamle testamentet, og den har derfor alltid stått samfunnets allmenne omsorgstjeneste nær. I Den norske kirke er i dag tjenesten som diakon primært forstått som en tjeneste i den lokale menighet, med "formål å fremme medmenneskelig omsorg og fellesskapsbyggende arbeid, og er den tjenesten som i særlig grad er rettet mot

mennesker i nød" (Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner, § 2).

At en diakon har fått et særlig ansvar for menighetens diakoni, betyr ikke at diakonen er alene om oppdraget eller den eneste som skal utøve diakoni. Diakonens særlige ansvar er et lederansvar som bl.a. utøves gjennom veiledning og inspirasjon. "Diakonen leder menighetens diakontjeneste og har medansvar for å rekruttere, utruste og veilede frivillige medarbeidere" (Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner, § 2).

Det er ut fra Det nye testamentet ikke mulig å argumentere for ett bestemt tjenestemønster som gyldig til alle tider. Tvert om er det nettopp et poeng at Ånden er fri til å gi sine gaver slik det tjener kirken og dens oppgaver i den aktuelle konkrete situasjon. Her spiller både indirekkelige og allmenne samfunnsforhold en avgjørende rolle. Dette betyr at kirken kan ordne - og omordne - sitt tjenestemønster på ulikt vis, men at måten dette skjer på ikke bare er et spørsmål om pragmatiske vurderinger. Kirken må i den enkelte situasjon både fastholde de nødvendige tjenestene og lytte etter Åndens ledelse og spørre hvordan dens mønster av tjenester samsvarer med kirkens identitet og bidrar til å realisere dens oppdrag under de rådende forhold. Bispemøtet er i dagens situasjon av den oppfatning at en ordnet diakontjeneste i menighetene er av avgjørende betydning for Den norske kirke, og mener denne bør styrkes i framtidige budsjetter og bemanningsplaner.

Vigsling til kirkelige tjenester

Helt fra nytestamentlig tid er mennesker med kall til visse tjenester blitt innviet til tjenesten gjennom håndspåleggelse og bønn (jf. 1 Tim 4,14; 2 Tim 1,6; Apg 13,1 3). I Apostlenes gjerninger hører vi om sju menn som ble valgt ut til å "gjøre tjeneste ved bordene", som ble innviet av apostlene "som ba og la hendene på dem" (Apg 6,1-6). I teologisk og kirkelig språkbruk er en slik handling gjerne blitt betegnet som "ordinasjon" eller "vigsling". Først i nyere tid, og etter at de aktuelle stillingskategorier var innarbeidet, har Den norske kirke sett grunnlag for å gjøre vigsling obligatorisk for andre enn prestene. I de gjeldende slike liturgier i Den norske kirke brukes begrepet "vigsling".

Vigsling forstås da som en gudstjenestelig handling der kirken innsetter en tjener ved at vigslingen formidler kallelse, velsignelse, og sendelse. Vigslingen er en karismatisk handling hvor menigheten ber Ånden gi den vigslede sine gaver. I vigslingen bekreftes at kirken har funnet den som vigsles egnet til tjeneste, og den som vigsles lover å utføre sin tjeneste i troskap mot kirkens lære og det oppdrag som er gitt i tjenesten. Vigslingen rommer også et element av utsendelse. En vigsling er ikke tidsbegrenset, men tar sikte på en livslang tjeneste. Fordi vigslingen gjelder hele kirken, utføres vigslinger i Den norske kirke av biskopen.

I Den norske kirke vigsles diakoner etter en egen liturgi, og slik vigsling er obligatorisk for å inneha fast stilling som diakon i en menighet. Slik framstår diakontjenesten i vår kirke entydig som en vigslet tjeneste, der "formaningen og løftet i vigslingsliturgien er bestemmende for diakonens tjeneste og livsførsel" (Tjenesteordning og kvalifikasjonskrav for diakoner, § 6). Som vigslet medarbeider står diakonen under tilsyn av biskopen og er underlagt en særlig forpliktelse på kirkens læremessige grunnlag. Den norske kirke har i tillegg en del diakoniarbeidere som ikke tilfredsstillter kvalifikasjonskravene for vigsling.

Forholdet til prestedtjenesten

Ved siden av tjenesten som diakon vigsler Den norske kirke i dag til tjeneste som prest, biskop, kateket og kantor. Eksistensen av diakon, kateket og kantor som *vigslede* tjenester er et forholdsvis nytt fenomen i Den norske kirke. Ettersom tjenesten som biskop tradisjonelt har vært forstått som en spesialform av prestedtjenesten, var det i realiteten tidligere bare én vigslet tjeneste i Den norske kirke. Når den teologiske forståelsen av nye tjenestekategorier skal avklares, er det derfor særlig nødvendig å avklare forholdet til prestedtjenesten.

I den lutherske bejennelse har prestedtjenesten fremfor alt sin forankring i CA V som taler om at Gud har innstiftet "en tjeneste med å lære evangeliet og meddele sakramentene". Ut fra sammenhengen framkommer det at denne tjenesten er av fundamental betydning i kirkens liv, fordi mennesker ikke kan komme til tro uten at evangeliet forkynnes og sakra-

mentene forvaltes. Dette er i samsvar bl.a. med Paulus' forståelse av at ingen tro på en de ikke har hørt om, og at ingen kan høre hvis ikke noen er utsendt for å forkynne (Rom 10,14f).

Denne tjenesten med ord og sakrament har, i likhet med andre kirkelige oppgaver og tjenester, vært utformet og organisert på skiftende måter. Dette gjelder ting som kompetansekrav, tilsetningsmåte og avlønning, men det gjelder også den nærmere bestemmelse av hvilke konkrete oppgaver som skulle ivaretas av presten, ut over selve forkynnelsen og sakramentforvaltningen. En slik praktisk fleksibilitet er et verdifullt trekk ved en luthersk kirke. Mange oppgaver som tidligere har tilhørt presten, er i dag helt eller delvis overlatt andre tjenestegrupper, og vi må være åpne for at det kan være aktuelt med nye omflyttinger av oppgaver. Det kan på denne bakgrunn være tjenlig å skjelne mellom prestedtjenestens grunnleggende identitet som en særskilt tjeneste med Ord og sakrament, og prestedtjenesten som konkret og foranderlig stillingskategori.

I tråd med tradisjonell språkbruk har man gjerne omtalt denne tjenesten som "prestedtjenesten", og med utgangspunkt i artikkelens overskrift snakket om "det kirkelige embete" (ministerium ecclesiasticum/das Predigtamt). I moderne språkbruk bærer imidlertid begrepet "embete" også med seg uheldige konnotasjoner. Bl.a. som en følge av at prestene i lang tid var kongelige embetsmenn, skaper ordet lett assosiasjoner i retning av makt og hierarki. Endringene i presteskapets faktiske tilsetningsforhold gir dessuten bruk av embetsterminologien et gammelmodig preg. Bispemøtet tilrår derfor at man i framtiden unnlater å omtale den konkrete stillingskategori "prest" med betegnelsen "embete", men i stedet snakker om "tjeneste".

Bl.a. ut fra stikkordet "tjenestedifferensiering" har man i den tidligere utredningsprosessen spurt om andre vigslede tjenester kan sies å komme inn under den tjeneste med ord og sakrament som CA V snakker om. Spørsmålet har ikke minst dreid seg om hvorvidt andre tjenester kan ha del i aspekter ved det som presten har i sin helhet.

Historisk sett er en slik tanke imidlertid uten-

for bekjennelsens horisont. CA V beskriver en tjeneste preget av to konkrete oppgaver ("lære evangeliet og meddele sakramentene") som i vår kirke har vært sammenfallende med de sentrale oppgaver i prestatjenesten. Selv om prestene tidvis har vært tillagt mange andre oppgaver, har det alltid vært disse to oppgavene som har vært identitetsbestemmende for presteyrket. Bispemøtet mener at det også i vår situasjon er mest nærliggende å oppfatte prestatjenesten som videreføringen av den særskilte tjeneste som omtales i CA V og i Den norske kirkes Gudstjenestebok, del II. Dette dreier seg om hva som identitetsbestemmer prestatjenesten, og betyr ikke at prester dermed skulle ha en eksklusiv rett til å utføre alt som hører inn under forkynnelse og sakramentforvaltning. Således inkluderer diakonens tjeneste formidling av evangeliet i mange former. Det er allikevel lite naturlig å bestemme denne tjenestens egenart med en henvisning til den tjeneste med ord og sakrament som omtales i CA V.

Å se diakontjenesten som en differensiering av prestatjenesten slik den bestemmes i CA V (prestatjenestens grunnleggende identitet) vil etter Bispemøtets oppfatning være kunstig. Synsmåten "tjenstedifferensiering" er derimot treffende om en i stedet tar utgangspunkt i tidligere utforminger av den konkrete prestatjenesten. Særlig klart blir dette dersom en tenker på den tid da vår kirke bare hadde én vigsløst tjeneste - med et stort mangfold av oppgaver, ikke minst av diakonal karakter.

At tjenesten som diakon (og andre tjenester) ikke er omtalt i CA, betyr ikke at de mangler teologisk begrunnelse. CA tar ikke opp alle viktige teologiske spørsmål, men bare dem som det var nødvendig å avklare i den aktuelle situasjon. Kirkens konkrete tjenestemønster er heller ikke statisk, men noe kirken til enhver tid må utforme under Åndens ledelse. Diakontjenesten i vår kirke står etter Bispemøtets vurdering på et solid selvstendig teologisk grunnlag. Dette grunnlag gir diakonen en tjenesteidentitet som er klart forskjellig fra prestens, selv om det kan foreligge betydelige overlappinger begge veier hva konkrete arbeidsoppgaver angår.

Heller enn å forstå ulike konkrete tjenester som ulike aspekter ved én enkelt tjeneste, er

det etter Bispemøtets mening mer saksvarende å forstå dem som selvstendige tjenester innenfor rammen av fellesskapet av tjenester i kirken. Dette svarer bedre til tanken om kirken som en kropp med mange ulike lemmer (1 Kor 12), der enheten er forankret i kroppen som helhet, ikke i relasjonen til ett bestemt lem. Nettopp gjennom sin forskjellighet bidrar de ulike tjenestene til kirkens felles liv og oppdrag.

Innenfor fellesskapet av tjenester har noen tjenester det til felles at de er vigsløse tjenester. Hver på sin måte er de satt inn under et særlig ansvar og en særlig forpliktelse. Vigslingen innebærer imidlertid ingen særskilt åndelig verdighet eller status utover det andre dømte har. Det som kvalifiserer de ulike vigsløse tjenestene, er ikke selve det å være vigsløst, men den tjeneste det vigsløst til. Sentralt i de ulike vigslingsliturgier står derfor omtalen av hva man vigsløst til.

Det har i debatten om den kirkelige tjenestestruktur vært tatt til orde for å utforme Den norske kirkes tjenestestruktur ut fra det "tre-delte embete" som en finner i mange andre kirker. I de fleste kirker som har en slik modell, er forholdet mellom de tre tjenestene hierarkisk forstått, der man først ordineres til diakon før man kan bli prest og deretter biskop. Bispemøtet ser en slik modell som lite tjenlig for Den norske kirke i dagens situasjon. For det første er det lite ønskelig å gå inn på den forståelse av over- og underordning i forholdet mellom tjenestene som denne modellen tradisjonelt har representert. For det andre setter den en begrensning på antall vigsløse tjenester til tre som er vanskelig å forene med Den norske kirkes nåværende tjenestestruktur og vigslingspraksis. I stedet for å tale om tjenestene som ulike dimensjoner ved den samme tjeneste, bør det tales om ulike tjenester innenfor det totale tjenestefellesskapet i kirken.

For forståelsen av forholdet mellom diakontjenesten og prestatjenesten innebærer det at de ikke skal forstås som ulike dimensjoner innenfor den samme tjeneste, men som to ulike tjenester innenfor det kirkelige tjenestefellesskap.

Felles for diakon- og prestatjenesten er at de begge er tjenester som forutsetter vigsling.

Teologisk sett er det ingen forskjell på de to former for vigsling, bortsett fra at det viggles til to ulike tjenester. Vigslingen er ikke vigsling til en generell status som vigslet, men vigsling til en spesifikk tjeneste. Dersom en går over fra en tjenestetype til en annen, må en viggles til denne tjenestetypen. En diakon som blir prest må viggles til prest, og en prest som blir diakon må viggles til diakon.

Vigsling og ordinasjon

Tradisjonelt har man omtalt vigsling av prester som "ordinasjon". Da man innførte vigsling for diakoner og andre tjenestegrupper, ble disse omtalt som "vigsling", og i liturgi fra 1980-tallet er dette begrepet brukt om samtlige vigslingshandlinger. I gjeldende tjenesteordninger skjelves det imidlertid mellom "ordinasjon" av prester og "vigsling" av bl.a. diakoner. I liturgien for ordinasjon av prest tales det også tilsvarende om "ordinand".

Det er teologisk ikke noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon. Begrepet ordinasjon har tradisjonelt vært brukt om prestetjenesten, og Bispemøtet ser ikke behov for å endre dette.

"Geistlige" og "leke"

I tradisjonell kirkelig språkbruk har man gjerne skjelnet mellom prester og biskoper som "geistlige" og andre kirkemedlemmer som "leke". I forbindelse med innføringen av nye vigslende tjenester har det vært diskutert om de skal forstås som "geistlige" eller "leke". Spørsmålet er om "lek" betyr at man ikke er vigslet til prest, eller at man ikke er vigslet overhodet. Her er den kirkelige språkbruk uryddig. Bl.a. i reglene for valg til bispedømmeråd i Kirke-loven (også andre steder) er vigslende diakoner, kateketer og kantorer rubrisert som "lek kirkelig tilsatt". I det samme regelverk blir vigslende prester som ikke er i menighetstjeneste, forstått som leke.

Bispemøtet er av den oppfatning at begrepet "lek" er lite egnet for å sondre mellom ulike grupper i kirken. Det anbefales derfor at man erstatter det med begreper som mer presist gir uttrykk for hva man vil si noe om, f.eks. ved å snakke om "vigslende og ikke-vigslende stillinger", "prester og andre ansatte" osv.

Sakramentforvaltning og kirkelige handlinger

Sakramentene dåp og nattverd er Guds gaver til kirken og forrettes derfor i menighetens fellesskap. Sakramentsforvaltningen ivaretas derfor av personer som kirken har gitt fullmakt og vigslet til denne oppgaven. I vår kirke er denne oppgaven tillagt prestetjenesten som bærer av tjenesten med å "lære evangeliet og meddele sakramentene" (CA V). Bortsett fra nøddåp, som kan forrettes av enhver kristen om det er nødvendig, kan biskopen på visse betingelser gi andre egnede personer fullmakt til å forrette dåp og nattverd, på ansvar og under tilsyn av en prest (Tjenesteordning for biskoper § 10). I vår kirke er diakoner gitt generell adgang til å forrette nattverd i forbindelse med soknebud (Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner, pkt. 3.2.1). Bispemøtet ser ikke grunnlag for å gjøre endringer på dette punktet.

Det er verdifullt at diakonen har en rolle i forhold til menighetens gudstjenesteliv (jf. Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner). Dette er et uttrykk for sammenheng mellom menighetens gudstjenestefeiring og dens diakonale liv i sitt nærmiljø.

I liturgiske roller bærer diakonen liturgisk drakt. Bispemøtet mener at egenarten til diakontjenesten som vigslet stilling tilsier at diakonen bærer skråstilt stola. Dette bør gjelde tilsvarende for kateketer og kantorer. Det er Kirkemøtet som fastsetter liturgisk drakt for diakoner, kateketer og kantorer, og som eventuelt må gjøre vedtak om bruk av skråstilt stola for disse tjenestegrupper før dette kan tas i bruk.

Økumeniske implikasjoner

Et viktig spørsmål i økumeniske samtaler har vært muligheten for en gjensidig anerkjennelse av vigslende tjenester. I Porvooverklæringen har Den norske kirke sammen med andre lutherske og med anglikanske kirker forpliktet seg til "å arbeide for å nå fram til en felles forståelse av diakontjenesten". Det har av noen vært hevdet at dette best kan skje ved at Den norske kirke ser sine vigslende tjenester i lys av et "tredelt embete", slik en finner det i anglikansk sammenheng. Bispemøtet mener

dette ikke er noen nødvendig implikasjon. I og med Porvooerklæringen anerkjenner anglikanske og lutherske kirkers hverandres prestetjeneste og bispetjeneste, uten at man har noen felles forståelse av den struktur disse tjenestene inngår i. Etter Bispemøtets opp-

fatning bør en gjensidig anerkjennelse av diakontjenesten være mulig på liknende premisser. Bispemøtet håper at den avklaring som er gitt i og med denne uttalelsen kan være et bidrag til en slik prosess.

Forandring fryder og frustrerer

- en samtale om endringsprosesser, med utgangspunkt i NMS sin aktuelle prosess på Madagaskar

INTERVJU MED ARILD BAKKE, REPRESENTANT FOR DET NORSKE MISJONSSSELKAP PÅ MADAGASKAR, VED SUNNIVA GYLVER

Hva er NMS sin historie på Madagaskar?

NMS har vært her på øya siden 1866. Det har vært drevet et stort arbeid på felt som menighetsplanting, jordbruk, utdanning, teologisk undervisning og helseomsorg. Organisasjonsmessig har NMS' rolle vært gjennom tre store faser. 1: Formynderfasen fra 1867 - 1950, da misjonærene styrte det meste. 2: Integrasjonsfasen fra 1950 - ca. 1990, da den gassisk-lutherske kirke hadde fått full selvstendighet og mange nasjonale ledere, samtidig som misjonærene fortsatt var sentrale beslutningsaktører i sine framskutte posisjonerer. Fase 3: Partnerskapsfasen fra ca. 1990 - her er vi nå. NMS og FLM er formelt sett likeverdige partnere. Vi har vært bevisst på å komme ut av tradisjonelle foreldre-barnrelasjoner. Samarbeidet skjer i rammen av samarbeidsavtaler hvor en repekerer hverandres egenart og selvstendighet. Vi er akkurat nå inne i en prosess hvor vi overfører ansvaret for prosjektoppfølgning, generell drift og eiendomsforvaltning til kirken. Misjonærene er i dag i større grad medvandrere enn plogpisser.

Men fortsatt er det NMS som finansierer mange av prosjektene. Penger og makt - følger ikke de hverandre? Er ikke det ofte noe av problemet i slike prosesser?

Vi er inderlig klar over denne problemstillingen. Derfor initierer vi prosesser hvor kirken selv gjør selvstendige valg og presenterer sine egne prioriteringer. På den annen side velger jo NMS på selvstendig grunnlag hvilke prosjekter som skal støttes og hvilke krav som skal stilles til denne støtten. Hvis oppstår problemer i et prosjekt, er vi bevisst på at kirken skal rydde opp selv. Vi kan nok uttrykke manglende tillit til ledelsen i et prosjekt, men det er kirken selv som tar hånd om eventuelle oppsigelser og nyansettelser. Vi har ellers over tid jobbet med sikte på at FLM i økende grad skal bli økonomisk uavhengig av NMS. Innimellom er det nok like fullt vanskelig å få likeverdet til å fungere i praksis. Vi er rikere på penger og faglig kompetanse. Men da er det viktig å være bevisst på at FLM er rikere enn oss på andre områder: eiendommer, mennesker, spiritualitet og lokal kunnskap. Vi oppfordrer

nå kirken til i større grad å frigjøre lokale ressurser. NMS hovedoppgave framover blir å bistå i forhold til opplæring og istandsetting.

Hvordan vurderer du disse tre fasene?

Ansvarsfordeling og roller i den første fasen var nok sånn det måtte være. NMS var med på å bygge opp en ny kirke fra grunnen, og misjonærene var bare nødt til å gå inn i sentrale lederposisjoner. Men vi var svært tidlig ute med å utdanne nasjonale prester og ledere, og allerede på starten av 1900-tallet var kirken klar for større selvstendighet. I mellomtiden hadde også en vekkelse med omfattende ringvirkninger gitt budskapet en lokal innpakning og fostret en ny bevissthet hos nasjonale kristne. Men franskmennene var veldig klare på at de fortsatt ville ha utlendinger i lederposisjonene. Da misjonærene allerede i 1903 jobbet for å gi gassiske ledere innflytelse i viktige beslutningsprosesser, visste det seg at ledelsen i NMS ikke var moden for dette. Et viktig prinsipp for hjemmeledelsen var at selvbestemmelse ikke kunne komme forut for selvunderhold. Det er nok litt ulike meninger om akkurat dette, men vi er nok mange som mener at man holdt for mye og for lenge igjen med å gi gasserne innflytelse og makt. Misjonærene satt på overtid med ledelsen av kirken. Begge de to første fasene varte altfor lenge. Det er alltid enkelt å være etterpåklok, samtidig som jeg vet om misjonærer som var forut for sin tid med tanke på å bryte ned gamle posisjoner og mønstre.

Kan du si noe mer om hva endringsprosessen konkret går ut på?

Det har egentlig vært en gradvis utvikling gjennom mange år, men vi har intensivert noen prosesser de siste årene. NMS har bidratt til å styrke kirkens ledelse gjennom kompetansebygging i forhold til administrasjon, økonomiforvaltning og prosjektoppfølgning. Vi setter nå av en prosentandel av prosjektmidlene til den nasjonal-lokale oppfølgingen, og kirken blir nå oppfordret til selv å ta ansvar for prosjektene sine gjennom kvalitetssikring, rapportering, oppfølging og kontroll.

Vi har hatt stort fokus på å overføre alle eierdommer og alt driftsansvar. I den forbindelse har vi også bidratt til kompetansebygging i for-

hold til eiendomsforvaltning. Videre har misjonærene gått over fra å være ledere til å ha rådgivende funksjoner. Dette er ikke bare enkelt, verken for misjonærene selv eller for kirkeledelsen. Det er nødvendig å gjennomtenke skikkelig hva en slik endring i misjonærrollen innebærer. I den forbindelse hadde vi nettopp en workshop der hele toppledelsen i FLM og alle misjonærene var sammen over flere dager for å drøfte blant annet dette. Misjonærene kommer ofte ut fulle av virketrang og trenger å få konkrete arbeidsoppgaver og ansvar, samtidig som kirkeledelsen trenger å ta et overordnet ansvar for beslutningsprosesser for å kunne modnes videre. Rollene må tydeliggjøres i konkrete situasjoner, fordi det ligger mange føringer i det som har vært tidligere og som vi nå vil endre. Hvis vi ikke er bevisst på vår rolle i en ny historisk fase, vil vi fort kunne falle tilbake i gamle foreldre-barnroller. Det er faktisk endel nasjonale medarbeidere som stadig inviterer oss inn i gamle rollemønstre.

Dette høres jo greit ut. Men de fleste som har vært med på sånne prosesser har erfart at det kan være mye motstand mot forandring, frykt for å miste kontroll, mange følelser inne i bildet. Hvilke grep har dere tatt for å lykkes?

En slik prosess er krevende for alle parter. Alt går selvfølgelig ikke greit hele tiden. Det oppstår veldig lett uenighet og misforståelser. Men nøklene har vært aktiv involvering, god kommunikasjon og åpne prosesser. Dette er ikke lett å få til når mange har et eierforhold til institusjoner og tradisjoner. Aktørene er mange her - hjemmelandet og misjonsvenner i Norge, misjonærene, FLM sin ledelse og kirkens grasrot. I denne sammenheng kan det nevnes at vi nylig har fått etablert et samarbeidsutvalg internt i NMS Madagaskar - der det sitter tre misjonærer og NMS-representant.

Mange følelser er selvfølgelig involvert, særlig i forhold til eierskap og bruk av eierdommer/institusjoner. Vi prøver å innvilge oss den nødvendige tid og å skape venn-vinn-situasjoner der det er mulig. For eksempel har det vært mulig å overdra driften av det gamle misjonssenteret på Isoraka til FLM og å la to av kirkelederne flytte inn på dette tunet, samtidig som en omfattende rehabilitering av bygnings-

massen og fornyelse av utearealet har gjort stedet enda mer attraktivt som overnattingssted for misjonærer og andre.

Vi blir ikke alltid enige, men det er viktig at alle blir hørt i prosessene. Skal en lykkes i endringsprosesser, må en unngå enveiskjøring. Alle var for eksempel enige om at en måtte tenke nytt om bruken av boligmassen der Den Norske Skolen har vært. Men det var stor usikkerhet om veivalg. Vi arrangerte da en workshop med bred representasjon (12 fra FLM og 12 fra NMS) for å få alle tanker og ideer på bordet i en tidlig fase. Den åpenheten og involveringen vi innvilget oss tidlig i prosessen, har forhindret hemmende uro og bitter strid i de stegene som er blitt tatt videre.

Dere har også som misjonærer vært del av endringsprosessene internt i FLM, hvor dere har kunnet registrere utviklingen av forholdet mellom den formelle kirkestrukturen og ulike vekkelser- og fornyelsesbevegelser. Hvordan har det vært?

Den såkalte hyrdebevegelsen har vært svært viktig i utviklingen av Den gassisk-lutherske kirke. Jeg synes det er imponerende hvordan en fri vekkelserbevegelse er blitt integrert i kirken. Dette har skjedd takket være klokskap fra mange misjonærens og lokale lederes side. Man har evnet å bevare lokale vekkelser med lokalt særpreg innen kirken, på grunn av en dialogisk holdning. Man viste romslighet helt fra starten i møte med den utbredte praksis med demonutdrivelse og et litt annet virkelighetsbilde enn man var vant til. Misjonærene ga ikke nødvendigvis sitt godkjenningstempel, men valgte en åpen, kritisk holdning. Jeg tror i det hele tatt at en la godt grunnlag for vekst, fordi man tidlig utdannet nasjonale ledere, ga rom for hyrder og vekkelser foruten at en satset på en sterk diakonal profil og et omfattende skolearbeid. I flere andre afrikanske land har vekkelser i større grad ført til sekterisk avskalling. Men på tross av de positive vurderingene jeg her har gitt, er FLM fortsatt for prestyrt - det er en utfordring.

I Norge ser vi en økende grad av selvstendig-gjøring fra kirken hos ulike organisasjoner og bevegelser. Disse har i all hovedsak en konservativ kristendomsforståelse i bunnen og

opplever at prosessene i kirken rundt noen aktuelle etiske spørsmål er umulig å leve med. Er det enklere her?

Det er nok litt mere homogene forhold her. Avstanden er kort mellom kirken og disse andre bevegelsene hva gjelder profilen i etiske spørsmål. Vi er spart for store kirkesplittende etikk-diskusjoner - det gjør det enklere. Uenighet finnes selvfølgelig også her, men det blir sjeldnere splittelse og full kollisjon. Samtidig blir kanskje organisasjoner som hele tiden jobber i møtet mellom ulike kulturer og tradisjoner, dyktigere på kombinasjonen av tydelighet og kompromisser. Man må hele tiden gi og ta, og langt på vei akseptere at samarbeidspartneren velger å gjøre en del ting annerledes enn det man selv ville gjort.

Hva tror du andre teologer/prester og kirken som helhet eventuelt kan lære av den prosessen dere er gjennom?

Nødvendigheten av dialog, av å forsone seg med ulikheter. Bruke nødvendig tid på forandringsprosesser. Og involvere bredt, samtidig som en lager en prosess med tydelig framdrift. Dessuten må vi våge å ta noen upopulære avgjørelser. Det som står sterkest i min egen bevissthet, er at jeg ikke skal overstyre i forhold til kirkelige prosjekter og medarbeidere. Vi må stille krav til forvaltning og måloppnåelse for eksempel, men vi skal ikke skissere hvordan det ryddes opp. Så må vi heller tåle at ikke alt blir gjort på den måten vi ville foretrukket. Ikke minst er det viktig å legge også slike prosesser i Herrens hender. Det er Jesus Kristus som er kirkens og misjonens Herre.

Etter et gjensyn med Japan

Noen ord om kirkelige kontraster og misjonale utfordringer

AV BISKOP TOR B. JØRGENSEN

Det var tankevekkende å være tilbake i Japan nylig og å møte kirkefolk der, etter ti år som prest i Den norske kirke. Forholdene for "mine" kirker, Kinki evangelisk-lutherske kirke og Den norske kirke, er ekstremt forskjellige. Kontrastene er mange og store, både for menigheter og for prester. I Japan utgjør kirken en liten minoritet. Slik var for 20 år siden da vi forlot landet, og slik er det i dag. Medlemsmessig dreier det seg offisielt om rundt 1 % kristne. Undersøkelser viser riktig nok at opp mot 5 % "regner seg som" kristne eller sier de sympatiserer med kirken. I Kinki-kirken (Kinki er en geografisk betegnelse i område rundt Osaka og Kobe) er det rundt 2700 medlemmer, etter snart 60 års virksomhet som begynte med norske misjonærer fra Frikirken og NMS. "Kristenheten" i Japan utgjøres av mange kirkesamfunn. Mange av dem er små. Ytre sett er kontrastene til vår norske folkekirkevirkelighet enorm. I Sør-Hålogaland har vi fortsatt opp under 90 % tilslutning i befolkningen. I løpet av mine ti tjenesteår i Japan forrettet jeg et titalls dåp og to begravelser. Jeg har ikke tall på tilsvarende som prest i Bodø gjennom sju år. Det kunne dreie seg om tre gudstjenester for å forette like mange dåp og en normal tjenestetuke med to begravelser!

Oppholdet denne gang var kort, men intenst. Inntrykkene var mange og sammensatte.

Jeg var ærlig talt litt spent på min egen reaksjon. Ville det være deprimerende å møte kirken igjen? Ville gjensynet rent emosjonelt stille spørsmål om misjonsprosjektet i Japan var verdt den investering misjonsorganisasjonene hadde gjort, og vi personlig hadde vært en del av? Hvilken rolle har kirken i en slik minoritetssituasjon? Er det riktig og nødvendig å drive misjon i det hele tatt? Jeg har fått mange spørsmål om dette i årene som folkekirkeprest. Hva forteller slike spørsmål om vår misjonsforståelse, vår forståelse av evangeliet og av det å være kirke også i Norge?

Jeg håper å komme tilbake til en mer utførlig refleksjon rundt dette i et senere arbeid, men vil bare nå antyde noen umiddelbare inntrykk.

Bekreftelse

Det første inntrykket var en sterk opplevelse av bekreftelse. Ikke av betydningen av egen innsats, men av betydningen av kirkens nærvær i den japanske virkeligheten - og takknemligheten for å ha vært inkludert i denne virkeligheten. Japan ville ikke være det samme uten kirken. Selv om kirkehusene gjennomgående er små, menighetene fåtallige, ressursknappheten stor, så lyder evangeliet. Det er tilgjengelig. Det er nærværende. Det er der for dem som spør etter Kristus og etter Guds nåde også i en japansk kontekst.

Undring

Et besøk etter 20 år gir perspektiver og skaper undring. Hvordan kunne Den norske kirke få til og holde liv i et slikt misjonalt prosjekt i etterkrigsårene og fram mot 1990-tallet? I dag ville det ikke ha vært mulig. Vi har ikke ressurser, verken penger eller mennesker. Hva har skjedd? Det skaper ettertanke i et år da vi skal feire det store misjonsmøtet i Edinburgh i 1910. De store ordene fra initiativtakeren og misjonslederen John Mott: "Verdens evangelisering i dette slektsledd", kunne enda høres og skape begeistring på 60- og 70-tallet. I dag virker det svulstig og historisk på mange. Det blir spennende å se hvordan dette "kallet" reflekteres i feiringen av årets Edinburgh-jubileum. Hvor er det blitt av den misjonale gløden?

Kallsrealisme

En komponent er endrede forventninger til livet. En viktig faktor er en ny karriere- og kallsrealisme. Det gir seg for eksempel uttrykk i begge ektefellers tilgang til meningsfylt arbeid. Hensynet til barn og familie er blitt et annet. Tunge og tidkrevende investeringer i språk- og kulturlæring, er det ikke lett å tilpasse et livsløp som skal gi trygghet og oppdrift. Vi styres ikke lenger av visjoner, men av den praktiske virkelighet. Vi har fått en ny tjenestekultur. En ny kallskultur. Vi merker det også i presteyrket. Den er nå en del av vår virkelighet. Den har mye godt med seg, og den må tas på alvor. Men den er samtidig en utfordring. For kirken er avhengig av dem som ønsker å krysse grenser og gå veier som er annerledes.

Misjonskritikk

Det klassiske misjonsprosjektet bar også med seg en type maktdemonstrasjon som hele vegen utfordret behovet for eksterne misjonærer og deres måter og midler. Pionerer og gründerne får gjort mye, men overgangen til normal og lokal drift er ikke alltid like lett. Dette har dreid seg om kulturell og religiøs, sosial og menneskelig sensitivitet og ydmykhet som ikke nødvendigvis alltid har vært proporsjonal med evangeliseringsiver og misjonsglød. I et slikt perspektiv er misjonar varsomhet faktisk et uttrykk for en historisk selvbevisning.

Evangelieførståelse

Noe dreier seg om teologi. Er vi i ferd med å nedtone og underkjenne betydningen av evangeliet, av det kristne budskap? Har dialogen erstattet evangeliseringen? Har Kristus mistet sin avgjørende plass i frelsens og menneskehetens historie? Tør vi ikke lenger snakke om Jesus som veien, sannheten og livet? Jeg mener å kunne registrere en ikke ubetydelig forlegenhets på troens og på kirkens vegne i dagens kulturelle miljø. Vi er redde for fanatisme og for fundamentalisme. Min erfaring er at der vi ønsker å ta folkekirkevirkeligheten på alvor og møte denne med åpenhet, kan en lett oppfattes som teologisk utvannende og lite tydelig. Men jeg tror det er mulig å holde sammen en sentral forkynnelse av Jesus og et sterkt ønske om å dele Kristus-troen med andre og å gjøre dette i en atmosfære av dialog og respekt. Det gjelder både i en minoritets-situasjon som i Japan og i en folkekirkelig virkelighet som her i Norge. Det dreier seg ikke først og fremst om å beskrive "hedningens nød", men om å holde fokus på Kristus, i møte med menneskers religiøse, kulturelle og etiske virkelighet.

På leting etter en inkluderende ekklesiologi

I møtet med japansk kirkevirkelighet, slår det meg at det er enklere å ha en tydelig ekklesiologi. Menighetene er små og oversiktlige. Den interne menighetskontrollen er sterk når det gjelder både liv og lære. Det gir seg blant annet uttrykk i krav til lojalitet når det gjelder gudstjenestedeltakelse og givertjeneste. Menighetsbildet er lett å tilpasse metaforene og inntrykkene fra Det nye testamentets første forsamlinger. Men den fører også til stor avskalling. Jeg har etter hvert kommet til at vi trenger en nye ekklesiologi for folkekirken, som er integrerende og inkluderende og tar "hele menigheten" på alvor. For erfaringene bekrefter at troens mysterium og skatt ikke kan begrenses til den ytre lojaliteten og den type etterfølgessynlighet som vi så lett fokuserer på. Tall og statistikker kan gi interessante perspektiver på kirkens situasjon, men den fanger ikke nødvendigvis inn troens virkelighet.

En misjonal folkekirke

I utgangspunktet kan dette høres ut som en innebygd selvmotsigelse. For mange vil misjonalitet og en integrert folkekirkeekkesiologi lett oppfattes som gjensidig utelukkende. Slik fortøner det seg ikke for meg etter min dobbelte erfaring. Dersom fokus er kirken som Kristi nærvær i verden, som evangeliets og nådens nærvær, vil kirkens liv dreie seg om å dele budskapet med menneskene der de er. Et slikt Kristus-fokus frigjør og utfordrer. Det gir trygghet og frimodighet - uansett kirkens ytre beskaffenhet og situasjon. Og kirken er

samtidig lokal og global. Derfor bærer det lokale alltid med seg en global dimensjon. I vår konkrete, historiske kontekst betyr det at Den norske kirke og dens menigheter trenger globale nettverk. Misjonsorganisasjonene er fortsatt viktige redskap for slike nettverk. Det er derfor mitt håp at vi i dette misjonsåret kan fokusere på en fornyelse av vår kirkes misjonsengasjement, også innenfor rammen av de strukturer vi har skapt i Samarbeidsrådet for menighet og misjon (SMM). Kirken er etter sitt vesen misjonal, også den norske folkekirken.

Tro på Kirken!

AV MAGNE MØLSTER, UNGDOMSPREST I LUNDE OG FLÅBYGD KYRKJELYD

Den norske kirke (Dnk) er en kvist på en sær, liten luthersk gren av det store kirketrete. Vi er - for å konkretisere Paulus' bilde - en liten øreflipp på det store Kristi legeme. Men selvforståelsen synes annerledes. Når det diskuteres sannheter om rett og galt, om ny liturgi og ekte-skapsforståelse, framstår dette som et internt anliggende for Dnk. Det virker mange ganger som om følgende selvforståelse ligger til grunn: "Kirken, det er vi!"

Men: Enhver lære som ikke er forankret i det kirkelige fellesskapet av hele Jesu Kristi kirke, er ugyldig. Det burde egentlig være uinteressant om et flertall av Dnk-biskopene mener at vi må få en ny liturgi - for eksempel for vel-signing av enkjønnede parforhold. For disse biskopene har ingen myndighet til å lage noen slik liturgi, og dersom de likevel gjør det, er liturgien ugyldig. For verken Skriften, tradisjonen eller en samlet universell kirke har gitt dem et slikt mandat.

Når det likevel er interessant hva enkelte biskoper og enkelte lokale (les: Dnk-) kirkemøter måtte mene, så er det fordi det i vår lutherske kontekst ser ut til å være kort vei fra nye meninger til nye sannheter. Det er nærmest en

automatikk i at gamle syn må være avleggs dersom det også finnes et nytt syn. En ny bibel-tolkning hos enkeltmennesker blir over natten til ny lære. Man glemmer at det er Kirken som er Den Hellige Ånds samfunn, ikke mine personlige åpenbaringer over skriftordet. Selv Skriften utgår jo fra Kirken, og ingen kan tolke Skriften på egenhånd. "La dere ikke rive med og bli ført vill av mennesker uten noe holdepunkt." (2 Pet 3,17) Dette holddepunktet er den troen vi bekjenner ved hver gudstjeneste, den troen som også innbefatter troen på én hellig, allmenn (katolsk, dvs. i tråd med helheten) og apostolisk kirke. Kirken er ikke bare troens subjekt, hun er også troens objekt - som Den Hellige Ånds samfunn.

For meg ser det ut til at flere av biskopene, og Jørgensen og Fiske i særdeleshet, ser annerledes på Kirken. Dersom de tror at kirken er én, må de ha en åndelig (svevende?) forståelse av enhet. Går det an å være enhetens tilsynsmenn når de samtidig så aktivt engasjerer seg for en ny, enkjønnet vigsel-liturgi i Dnk? Det er i så fall mer enn jeg kan skjønne. Ønsker de å endre Kirkens lære, vil jeg heller anbefale en fortlølig prat med paven, pinsevennene og de

ortodokse patriarker enn friske utspill i Vårt Land - få hjelp til å se på saken i et tusenårs-perspektiv!

Er det en biskops personlige overbevisning som skal bestemme rett og galt, som da biskop Bondevik fikk nytt syn på kvinneprester, eller da biskop Dahl fikk nytt syn på homofili? Hvis det er denne kirken vi tror på, hva er hun da? En demokratisk, verdslig organisasjon hvor menneskene praktiserer sitt kristelige engasjement?

Kirken, det er blitt "Jeg og Bibelen" i stedet for "Den Hellige Ånd og vi" (Apg 15,28).

Men Kirken er mye større enn en menneskelig organisasjon. Kirken er frelsens sted, Den Hellige Ånds samfunn. Vi er gitt himmelrikets nøkler (Matt 16,19). Kirken er ikke de til en hver tid rådende meninger og enkeltbiskoper. I så fall er det kanskje regjeringen som er

Kirkens Herre? Det er jo de som utnevner biskopene. Men Kirken er bare for sannheten, og har selv del i Sannheten.

Dersom det er kommet løgn inn i Kirken, er det fordi vi ikke har lyttet til Den Hellige Ånd. Den Hellige Ånd og vi - som Kirken - kan i prinsippet gi nye uttrykk for Den Hellige Ånds vilje. Kirken er det eneste samfunn som har myndighet til å si noe om de himmelske ting. Men Dnk er som en øreflipp å regne i denne sammenhengen, og øreflipper burde først og fremst sitte på sin plass og følge med! Man kan arbeide for det man mener er sant. Offentlig lærer imidlertid Kirken det hun gjør, helt til hele hun, med støtte i Skriften og den store tradisjonen, er rede til å vedta noe annet. Det er ingen annen måte å være kirke på enn dette. Lokale løsninger i lærespørsmål er kirkesplittende.

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

Det teologiske Menighetsfakultet søker

UNIVERSITETSLEKTOR I HEBRAISK (VIKAR)

vikariat, 80 – 100 % fra 1.8.2010 – 30.06.2011

Stillingen er en undervisningsstilling med ansvar for MFs språkstudier i hebraisk. Språkundervisningen er integrert i et teologisk profesjonsstudium og den som tilsettes har studiedekan som nærmeste faglige overordnede. Andre faglige oppdrag i faget Det gamle Testamente kan eventuelt inngå etter avtale.

Vi søker en selvstendig og initiativrik medarbeider med følgende kvalifikasjoner:

- God innsikt i bibelhebraisk med fortrinnsvis minimum mellomfag/80-gruppe i hebraisk eller tilsvarende.
- Pedagogisk erfaring og ferdigheter.

Det forutsettes lojalitet mot MFs profil og egenart. Nærmere opplysninger om stillingen, v. univ. lektor Andrew Wergeland, tlf. 21902243 eller studiedekan Øystein Lund, tlf 22590616. Lønn etter Statens regulativ. Pensjons- og forsikringsordning. Søknad merket "Universitetslektor i hebraisk" sendes MF, Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo, innen 30.04. 2010. E-post: post@mf.no

SØNDAGSTEKSTEN

Torbjørn Holt, Astrid Sætrang Morvik og Geir Sørebo

Pinsedag

23. mai 2010

Joh 14,15-21

Lesetekster: Joel 3,1-2; Ef 2,17-22

Jeg lever, og dere skal også leve

Disse linjer skrives en stille palmesøndag ettermiddag i London. Vi er enda i fastemodus i London, og den stille uke og påsken ligger enda foran oss. Før jeg beveger meg inn i pinsens tekstverden, vil jeg stoppe opp ved en hendelse her i London, som skaket meg kraftig ved inngangen til den stille uke. Torsdag sen ettermiddag var jeg på vei mellom to gjøremål i London sentrum og skulle bytte undergrunnslinje på Victoria station. Kolleger som har besøkt London - kanskje som tårnfugler i prestehybelen på Sjømannskirken - kjenner Londons undergrunn i rushtiden. Jeg vet ikke om noen steder i verden hvor det er tettere av mennesker og mer hektisk. Det er kanskje steder med flere mennesker, og muligens, skjønt jeg tviler, steder det er mer hektisk. Men kombinasjonen av store folkemengder og høyt tempo er nær unik her. Der møtte vi på en politisperring dypt nede i undergrunnen, og vi ble sendt ut på gaten på taxijakt i stedet for å reise med District Line. Vel ute av stasjonen møtte jeg serie av politibil med hylende sirener, og flere og flere kom til. Engelskmennene tok det hele med sedvanlig stoisk ro, og det var ingen panikk. Det ble en flott kveld med klassisk konsert med Bergen Filharmoniske Orkester, men jeg

kjente en uro i kroppen. Dagen etter kunne vi lese i avisene hva som var skjedd på Victoria Station i rushtiden. En gjeng med 20 tenåringer, mange av dem i skoleuniformer, hadde kjeppjaget en medelev inn på stasjonen, inn i billetthallen til District Line, og stukket ham ned med mange knivstikk i brystet, rett for øynene på hundrevis av sjokkerte vitner og filmet av Londons utallige overvåkningskameraer. Så løp de av gårde igjen og planla å ta bussen hjem etter skolen, som om ingen ting var hendt. De ble arrestert på vei inn i bussene og sitter nå inne. Det ble drept over 20 tenåringer i London i fjor, men denne hendelsen var oppsiktsvekkende i sin rå villskap. Det minner om historien i "Lord of the Flies" hvor skolegutter under gitte omstendigheter oppfører seg på samme måte som mennesker gjorde under Hutu/Tutsi-nedslaktningene i Afrika for noen år tilbake. En frådende demonisk villskap ligger like ofte under en sivilisert overflate. Ingen velmente, milde liturgiske innovasjoner kan fjerne realitetene: Mennesket bærer i seg lysten til det onde i sitt hjerte. I blant merkes det onde i svært ung alder.

Seriøs religion må forholde seg til ondskapens virkelighet og dødens realitet.

Kristendommen er en seriøs religion.

Det nytter ikke bare å snakke om vårens seier over vinteren, nye spirer som gror, syklisk vekst, pinselinjer og glede, kreativitet og optimisme når vi skal forkynde det kristne budskap til dagens mennesker. Livsgleden har alltid en

mørk skygge bak seg, hvis vi skal være sanne. Og det skal vi. "Sein zum Tode"-perspektivet bør alltid være der. Livet og døden er virkelige ting. Mennesket dør faktisk, brutalt eller stille. Jesu tale om liv og død er alvorlig ment. Han kom for å bringe liv til oss, og det brakte ham selv gjennom døden. Når Jesus sier "Jeg lever, og dere skal også leve," ser han samtidig fremover. Han visste hva som skulle skje med ham, og hvorfor det skulle skje. Lidelse, død og oppstandelse følger hverandre, i den rekkefølgen. Den Jesus vi har med å gjøre i dag, i troens møter, i bønner, i fellesskapet, ved Herrens bord, har vært gjennom lidelse og død. Døden ligger enda foran oss, men den kommer. Når døden innhenter oss, har vi en kjentmann med oss som har vært gjennom dødens ukjente landskaper før oss. Shakespeare lar Hamlet beskrive døden som "the undiscovered country, from whose bourn no traveller returns". Kristendommen vitner om at dødens land er utforsket, men at det faktisk er en av de utallige reisende med den destinasjonen, som har vendt tilbake - ikke for å fortelle i detalj om hvordan det ser ut der, men for å vise oss at døden for ikke er endestasjonen den kristne.

I mellomtiden sender Jesus Talsmannen til oss, den livgivende Ånd, forsvarsadvokaten som taler vår sak, den milde vår vinden som driver vinterkulden bort, livets kraft i dødens verden. Vi skal ikke behøve å være alene som foreldreløse barn. Jesus lever og vi skal også leve.

TORBJØRN HOLT
Sjømannsprest/daglig leder
Sjømannskirken i London

Andre pinsedag

24. mai 2010

Esek 11,19-20; Joh 6,44-47

Preketekst: 1 Kor 12,12-20

De helliges samfunn

Åndens høytid understreker at vi hører sammen, vi som er de helliges samfunn og Kristi kropp! Kroppen er dessverre ikke helt lytefri, og noen steder smerter det. Slik er det å være menneske. Slik er det å være menighet. Men nettopp fordi vi har vondt og føler på mangler, merker vi at vi lever!

Til teksten

Vi er midt inne i det store kapitlet om nådegavene, og det er like før Paulus utbryter: "Streb etter de største nådegavene!" Deretter følger Bibelens mest kjente kapittel om kjærligheten.

Korintermenigheten var ung og ubefestet, bare ca. 5 år gammel. (Brevet er skrevet ca. år 55.) Medlemmene i menigheten var for en stor del såkalte hedninger, jfr. 12,2. Moralsk sett var folk i menigheten fortsatt sterkt preget av tiden og byen de bodde i, og teologisk var det for eksempel stor uenighet om synet på oppstandelsen, om den var å forstå fysisk eller åndelig. I denne situasjonen må Paulus bruke hele sin teologiske tyngde, kjærlighet og retoriske kløkt for å hjelpe menigheten inn på rett spor. En av de tingene det har vært strid om, er tydeligvis hvordan mennesker med ulike nådegaver skal finne sin plass i menigheten og bruke nådegavene til menighetens beste. Vi forstår av det Paulus skriver, at det pågår en slags konkurranse om hvilke nådegaver som er viktigst. I slutten av kapitlet slår han fast en rangering som både styrker hans egen autoritet som apostel og setter nederst på rangstigen den nådegaven som korinterne kanskje var mest opptatt av, nemlig tungetalen (12,28).

Vårt tekstavsnitt starter med å introdusere legemet som bilde på menigheten. Resonnementet om at alle er lemmer på Kristi kropp, fullfører han helt ut kapitlet. I vers 13 begrunner han denne tanken med å peke på at alle ble døpt med én Ånd. Åndens dåp er altså tegnet på at Gud stiller alle likt, uavhengig av opphav. Altså må også alle stille likt, selv om man har ulike funksjoner i menigheten. Det

følgende resonnementet er temmelig enkelt, men retorisk virkningsfullt. Det er verdt å merke seg at i dette avsnittet har problemstillingen en litt annen nyanse enn i det følgende vers 21 (som ikke hører til vår tekst): Mens det i vers 21 sies: "Øyet kan ikke si til hånden: Jeg trenger deg ikke," sies det i vårt avsnitt: "Om øret sier: Fordi jeg ikke er øye, hører jeg ikke med til kroppen." Vi ser altså at det i korintermenigheten kan ha pågått både en ekskludering av menighetslemmer, jfr. v 21, og en *selvekskludering*. Mon tro om det ikke er det siste som er den mest aktuelle problemstillingen i våre menigheter?

Noen tankestreker til prekenen

- Det var ikke bare "fromme kristne" i de første kristne menighetene, selv om Paulus hadde brukt mye tid der. Folk var barn av sin tid den gangen også. Jeg synes Paulus hadde mye å stri med i denne menigheten; det er nesten rart at han ikke gav opp hele prosjektet. Men det gjorde han ikke. Kan det ha vært kjærligheten som drev ham? Assosiasjonene går til Bo Giertz' roman "Steingrunnen" der den unge presten lurer på hva han skal gjøre med menneskene i menigheten. Det rådet han får, er ganske enkelt: "Elsk dem!"
- Alle lemmene danner ett legeme. Paulus forutsetter at alle de nødvendige menneskene og deres gaver er representert i menigheten. Det tror jeg han har rett i. Problemet er kanskje at ikke alle regner seg som nødvendige for menigheten. Hva har fått dem til å tro det?
- "Hvis det hele var ett lem..." For en grotesk tanke! Ett stort øye, ett stort øre - så umenneskelig! Når Paulus skal tegne et riktig bilde av menigheten, får den form som en kropp: menneskelig, sårbar, sterk. Alt er med. Menigheten er ikke en åndelig størrelse, men en kropp i kjøtt og blod, lik Jesus selv.

Andre pinsedag er dagen for å gjøre opp status. Ånden har falt over menigheten; alle er enige om at Jesus Kristus er Herre. Hva nå? Litt i bakrus etter den åndelige utskeielsen fra første pinsedag våkner vi opp til en av gudsríkets blåmandager. Menigheten vår er kanskje ikke så super som Åndens høytid skulle tilsi. Så hvorfor streve etter å fremstå som bedre enn man er? Tenk deg følgende scenario: Den ene

personen i kirkestaben, som er litt hekta på data, har tatt på seg å lage menighetens hjemmeside. Her trengs det informasjon om alle gode tiltak i regi av menigheten. La oss begynne med tilbud til barn og unge: Baby-sang, småbarnsang, barnegospel, speidere... Men akk, her blir det mange huller; babysang mangler ledere, barnegospel må kanskje legges ned, og speiderne sliter. Dette kan man ikke skrive, eller kan man? Kanskje det er nettopp det man skal! La alle få vite at Jesu Kristi menighet på ditt sted er en sårbar kropp som trenger øyeblikkelig hjelp og støtte! Flere av lemmene på legemet har tydeligvis levd i den villfarelsen at det ikke er bruk for dem. Det er på tide å slå alarm!

For noen år siden opplevde jeg en spennende gudstjeneste for mennesker med psykiske utviklingshemninger. På lørdagens gudstjenesteverksted ble det klippet og limt, og så opprant søndagen. Konturene av et voksent menneske var tegnet opp på en stor plakat. Så fikk hver enkelt deltaker komme frem og lime på kroppen det han eller hun hadde laget; Foten kom på plass, hånden, øret, munn og nese. Til slutt sto hele kroppen der i all sin prakt, fargerik og fin. Vi som var til stede, fikk en ny opplevelse av hvor nødvendig hver enkelt lem på kroppen var, og vi ble glade!

Tenk om det hadde gått galt; tenk om ingen hadde laget øye, ingen hadde laget føtter, hender, ører... Hvordan står det til med Kristi kropp hos oss? Hvis den ikke er fullkommen, er det ikke fordi de riktige personene ikke finnes; de har bare ikke funnet sin plass ennå.

Hva kan vi *gjøre*? Prekenen på annen pinsedag må være ærlig om menighetens skrøpeligheit, men man skal ikke bedrive selvpisking heller! Paulus var håpefull på menighetens vegne. Han trodde på menneskene og nådegavene i menigheten. Målet hans var å motivere til tjeneste og hjelpe hver enkelt til å oppvurdere hverandre, slutte å konkurrere og heller takke for de gavene den enkelte var utrustet med. Vår oppgave som predikanter er akkurat den samme!

La oss takke for menigheten og for menneskene som har funnet sin plass der.

La oss være ærlig på at vi er et sårbart og ufullkomment fellesskap.

La oss sette mot i hverandre til å tørre å in-

vitere mennesker inn til tro og tjeneste, også der hvor ikke alt er ferdig.

God pinsetid!

ASTRID SÆTRANG MORVIK
Sokneprest i Østenstad

Treiningssøndag

30. mai 2010

Preiketekst Matt 28,16-20

Jes 6,1-8; Titt 3,4-7

Dagen

Første søndag etter pinse er i vår kyrkje ein fest for treininga, noko som har røter attende i mellomalderen. At pinsetida startar med ein tekst som har fokus på misjon i namnet åt den treeinige Gud, er meningsfylt. I kyrkjeåret har vi passert jul, pinse og påske med fokus på Sonen og Den Heilage Ande si gjerning. Når vi no vert kalla til etterfølging og kristent liv, så er dette livet ikkje berre knytt til Sonen eller Anden, men til den treinige Gud. Det kristne livet er eit liv på trusoppplæringa og dåpen sin grunn. Her er grunnlaget for all kyrkjevekt, noko som vert antyda ved at ein denne dagen igjen finn fram den grønne liturgiske fargen.

Teksten

Matt 28,16-20 har visse fellestrekk med ut-sendingstekstar i GT (1 Mos 12,1-4; 2 Mos 3,1-10; Josva 1,1-11; Es 6; 49,6). Men i GT er det ein einskilt person som vert sendt med eit viktig oppdrag for folket. I Matt 28 er det 11 menn som vert sende til heile verda med eit stort oppdrag.

Når oppdraget vert gjeve i Galilea (v 10; 16), må vi sjå dette som eit framhald av Jesu undervisning i Galilea. Det var det han lærte der, som no skal bringast vidare ut i verda. Når Jesus hadde bode dei kome til ei spesielt fjell som dei tydelegvis kjende godt til, så kan dette vere det

same fjellet som vi høyrer om i 5,1, og som Bergpreika vert gjeven frå. Dette gjev god meining ved at misjonsoppdraget vert knytt til Jesu undervisning.

Disiplane sin reaksjon ved synet av den oppstadne er skildra ved den same verbalforma som i v 9 (*proseskynesas*). Verbet som betyr å knele ned - tilbe, syner at i møte med den oppstadne, reagerer disiplane slik ein gjer i møte med det heilage. Når det vert sagt at "somme tvila", så er det ikkje utan vidare klart kven det er. Er det nokre av dei 11? Eller er det andre utafør den innarste disippelkretsen? I alle høve er desse orda, likesom Luk 24,16 og Joh 21,4, eit uttrykk for at den oppstadne ikkje utan vidare vart kjend, og at eit møte med han ofte skapte både tru og tvil.

V 18 - 20 er bundne saman av all - alle - alt - alle (all makt - alle folkeslag - alt det eg har bode dykk - alle dagar). Matteus har tidlegare vist til Jesu spesielle autoritet og makt (7,29; 11,27; 25,35). Det nye i v 18 er vel at etter oppstoda er området for Jesus makt og autoritet utvida til å omfatte himmel og jord, heile universet. Dette er eit vendepunkt i frelseshistoria. Den fornedra menneskesonen har no fått universell makt. Her finn vi eit tematisk slektskap både med Dan 7,13f og Fil 2,6-11. Konsekvensen av denne universelle makta er at tenesta til disiplane ikkje lenger har geografiske grenser. Då Jesus hadde eit menneske sitt kjø og blod, var undervisninga hans avgrensa til eit lite område. I kraft av oppstoda startar misjonsrørsla mot alle verda sine folkeslag, inkludert jødane (Slik må truleg panta ta ethne i v 19 forståast). Alle skal gjerast til disiplar over alt.

I dei to siste versa er *matheteuo* (vinne disiplar, jfr. Apg 14,21) det sentrale verbet. Det står i imperativ medan dei følgjande verba står i partisipp og er slik sett grammatikalsk underordna. Her har 2005-omsetjing til Bibelselskapet nytta tre imperativ på norsk i motsetnad til 1985-omsetjinga. Sjølv tykkjer eg at for eksempel Basic English omsetjinga frå 1965 er bra: "Go then, and make disciples of all the nations, giving them baptism ... teaching them to keep..." Det primære er å gjere folk til disiplar. Denne handlinga viser seg normalt gjennom dåp og opplæring. Vi har altså å gjere med eit misjonsbod, ikkje eit dåpspåbod. Målsetjinga er å vinne disiplar. Desse disiplane vert

så døpte og opplærte. I motsetnad til Johannes sin dåp, som var ein omvendingsdåp, byd Jesu at dåpen skal utførast til (*eis*) namnet åt den treeinige Gud. Det vil seie at den døpte vert ståande i relasjon til/i fellesskap med den treeinige Gud. Ein tilsvarande tydeleg treeiningsformel finn vi berre i velsigningsformelen i 2 Kor 13,13. Elles i NT høyrer vi at dåpen vert utført i Jesu namn (Apg 2,38; 8,16; 10,48; 19,5; Rom 6,3). Opplæringa er knytt til dåpen, men partisippforma indikerer at ho kan kome både før og etter dåpen. Innhaldet i opplæringa er det som Jesu har påbode. Det er altså ikkje snakk om boda i GT, men heller om den Jesu undervising som har bergpreika som sentrum. Tidsperspektivet er ubegrensa. Det skal halde på så lenge verda står. Jesu undervising er altså almengyldig og vil aldri verte utdatert eller umoderne. Tidene kan skifte, men Jesu ord består til evig tid (24,35). Undervisinga er ikkje primært ei undervising i teori, men i praksis. Jesu bod skal ikkje berre memorerast, men følgjast (*terein*). Augnevitna er no avløyst av handlingsvitne som skal vise korleis Jesu ord fungerer i praksis.

Utsendinga er følgd av ein lovnad om Jesu nærvær. Formuleringa "Eg er med dykk" liknar på den lovnaden som vart gjeven til dei store leiarane i Israel, som var sende av Herren (2 Mos 3,12; Josva 1,5; 2 Sam 7,3). Likesom Herren gjekk saman med Moses, Josva og David, skal den oppstadne Kristus følgje dei som bringar undervisinga hans ut til nye menneske. Jesu undervising står sentralt i Matteus-evangeliet. Jesus død og oppstode set ikkje ein stoppar for denne undervisinga, men løfter ho opp på eit nytt nivå. No skal alt han har bode, nå ut til alle menneske til alle tider.

Preika

Ein må kunne spørje om Matteus-evangeliet har ei optimistisk avslutning. I Galilea hadde Jesus eit par år tidlegare samla 5000 menneske i øydemarka. Det var skarar av menneske som følgde han. Ein gong hadde han sendt ut 72 disiplar for å lækje og forkynne. Det hadde vore ei stor folkerørsle rundt han. Hendingane fram mot langfredag hadde nok redusert oppslutnaden. Berre ein liten kjernetropp på 11 er attende i Galilea der dei store tilhøyrarskarane hadde vore samla. Det synest også å vere tvil

mellom eller rundt dei 11. Men i denne situasjonen vert det gjeve ein totalomfattande misjonsordre. Dei 11 skal starte og organisere trusopplæring for verda. Vi høyrer ingen ting om kor stort budsjettet var.

I mange kyrkjelydar har vi opplevd nedgang i det kristne barnarbeidet dei siste tiåra. Det er lenge sidan det var dåpsopplæring i skulen. Mange ungdommar har ingen erfaring med kristen praksis verken i heim, skule eller samfunn. Men likevel må vi ytre sett ha større grunn til å vere optimistiske enn dei 11 i Galilea.

I desse dagane ser vi støtt og stadig annonser for nyoppretta stillingar i trusopplæringa. 320 kroner pr. år pr. kyrkjemedlem under 18 år løyvd over statsbudsjettet skal gje grunnlag for opplæring i tru for alle døpte i landet. Fleire hundre nye stillingar vert oppretta - utan tvil ein ny start for Den norske kyrkja. Og når vi opnar Kyrkjemøtet sin plan for trusopplæringa "Gud gir - Vi deler", så startar første kapitlet nettopp ved å sitere Matt 28,18-20. Den nye trusopplæringssatsinga i kyrkja stiller seg slik inn under den same ordren og den same lovnaden som dei 11 disiplane i Galilea gjorde. Dei 11 var ein redusert disippeltropp. Det dei kunne støtte seg på var lovnaden: "Eg er med dykk alle dagar." Det er i seg sjølv eit paradoks at han som har fått all makt, gjorde sitt livsverk avhenging av noko så skrøpeleg som desse 11.

I 2010 meiner eg at det må vere nærliggjande å tematisere trusopplæringa i preika over denne teksten. I alle kyrkjelydar finst det eksempel og utfordringar som ein kan stanse ved, og som kan gjere preika stadeigen. Ein treng ikkje gløyme at dagen er treeinings-søndagen, og at dåpen skjer til namnet åt den treeinige Gud. Det heiter også i planen at trusopplæringa skal gje kjennskap til den treeinige Gud. Ja, det er nettopp dette som er karakteristisk for den kristne trua, at Gud er relasjonell. Han er ikkje einsam og opphøgd som Allah i Islam. Vår Gud er tre i ein. Gud er i seg sjølv fellesskap. Han er ulike rollar. Den Heilage og Allmektige er samstundes ein nærverande medvandrar som kan seie: "Eg er med dykk". I trusopplæringa skal dei unge både gå inn eit undrande møte med allmektige skaparen, finne den trygge tilliten til Jesu kjærleik og

få utvikla sine nådegåver til teneste ved Den heilage ande.

Vi har kanskje gjennom åra gjort Matt 28,18-20 for einsegnig til ei dåpsbefaling. Ut frå grunn-teksten er det heller ei misjonsbefaling der dåp og opplæring inngår i misjonsprosjektet. Derfor er dette eit høve til å vise korleis misjon, dåp og opplæring er uløysleg knytte til kvarandre i ei jordisk treeining. Det eine kan ikkje tenkjast utan det andre.

Disposisjonar til peika

Den oppstadne Jesus sin dåpsstrategi (Kva samanheng sette Jesus dåpen inn i?)

- grenselause misjonsoppgåve (Gjer *alle* folkeslag til disiplar).
- komplett trusopplæring (Lær dei å halda *alt* det som eg har bode dykk).
- total oppfølging (Eg har fått *all* makt ... Eg er med dykk *alle* dagar).

Misjon mellom makt og avmakt

- nå alle med små ressursar.
- døype og undervise alle til etterfølging.
- disponere all makt i tenesta.

Dagens illustrasjon

Det går an å illustrere ei preike denne dagen med livsnære forteljingar frå den trusopplæring som vi sjølve har opplevd og delteke i. Eg minnest med glede eit ektepar som hadde drive søndagsskule i ein mannsalder. Så godt som kvar søndag var dei på plass saman med borna i kyrkjelokalet kl. 10.00. Av og til hadde heile søndagsskulen utflukt til ein høveleg plass utadørs. Mannen tok med trekkspilet. Eg høyrer enno for meg trekkspel og barnesong i vårens lysegrøne natur:

Alle, alle vil vi ha med, vil vi ha med til himlen.

Alle, alle vil vi ha med til himlens lyse land.

Far og mor, søster og bror, liten og stor.

Alle, alle vil vi ha med til himlens lyse land.

Dagens salme

NoS 234 Jesus, du har brakt Guds rike

GEIR SØREBØ

Prost i Ytre Sogn og Nordhordland

Prest - cand.theol. - student

KAN DU TENKE DEG SOMMER- ELLER HØSTFERIE PÅ SJUSJØEN, 850 M OVER HAVET?

Hytte for 5 m/utstyr er til leie for kr 125,- pr. døgn sommer og høst, mot at gudstjeneste holdes søndag formiddag i Sjusjøen fjellkirke f.o.m. St. Hans - oktober. Weekend eller ukeleie.

Interesserte kan henvende seg til Brøttum kirkekontor
tlf: 62 35 10 60 (tirsd. og torsd. kl. 09.00 - 12.00) eller sende e-post til post-broettum@kirken-ringsaker.no

VELKOMMEN TIL SJUSJØEN FJELLKIRKE

Morten Dahle Andersen (red)

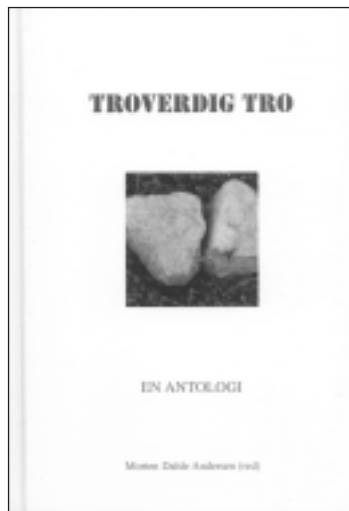
TROVERDIG TRO

En antologi om apologetikk skrevet av 20 kvalifiserte og engasjerte mennesker. Boka stimulerer til aktiv deltakelse i en offensiv for troen i vår tid.

- Svarer Jesustroen fremdeles til menneskers dypeste behov?
- Kan vi rettferdiggjøre troen på Gud i en tid da kraftfulle stemmer hevder at Gud er død? Har de troende et troverdig alternativ til tidsklemma?
- Hvilke utfordringer møter en 2000 år gammel tro på Jesus Kristus i et sekulært samfunn?
- Hvordan klarer vi som troende å formidle en sann, troverdig og slitesterk tro i vår tid?

"Å leve slik at andre spør om vår tro, det er troverdig tro. Troens levde liv er et troens språk i seg selv, og det gir troverdighet til troens talte ord".

(Jan Oppsal)

Kr 298,-

Sett av 6. - 12. september 2010

Europakonferansen for sjelesorg blant hørselshemmede 2010 arrangeres i Cluj Napoca i Romania.

Selve konferansen starter mandag 6. og avsluttes fredag 10. september men deltakerne vil bli invitert til å tilbringe helgen 10.-12. hos en lokal menighet for å møte lokale troende og få et innblikk i deres virkelighet.

Konferansetemaet er "**Livet leves når vi møter hverandre**", med undertittel "*The Body (Language) of Christ*" - som kan oversettes med Kristi kropp(sspråk), et tema som vil bli belyst både teologisk, psykologisk/sjelesørgerisk, pedagogisk og personlig gjennom forelesninger og arbeidsgrupper, andakter og gudstjeneste.

Konferansen finner sted i byen Cluj Napoca i det nordvestlige Romania, en universitetsby som i århundrer har vært møtested mellom rumensk, ungarsk og tysk kultur, og det er den ungarskspråklige, reformerte kirken i Romania som står som innbyder og stiller med de fleste av foredragsholderne. Selve konferansestedet, Bethlen Kata diakonale senter, tilhører også denne kirken.

Cluj Napoca ligger midt i Transsylvanien, best kjent som grev Draculas hjemtrakter, og har blant annet en av Europas største utdanningsinstitusjoner for hørselshemmede/døve ungdommer - helt opp på universitetsnivå, og konferansedeltakerne vil få møte skolen(e) i ulike sammenhenger.

I det hele tatt legges det opp til et variert og innholdsrikt program, og det kan være lurt allerede nå å sette av dagene 6. - 12. september 2010.

Nærmere opplysninger om påmelding og program kan fås ved henvendelse til Luthersk Kirketidendes redaksjonssekretær (Se telefon og e-post på baksiden av bladet.) som også er sekretær i hovedstyret for IVSS-Churchea (Det internasjonale forbundet for sjelesorg blant hørselshemmede), organisasjonen som arrangerer konferansen.

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad, kapellan Sunniva Gylver, universitetslektor Sjur Isaksen og prost Jan Otto Myrseth.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: Eyolf Berg.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 550,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 750,- pr. år.
Abonnementet inkluderer Halvårsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år).
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 750,- +mva
 2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 1000,- +mva
 3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 2000,- +mva
 4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 2000,- +mva
 5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2500,- +mva
 6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 3000,- +mva
 7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 5000,- +mva
- Overstående priser gjelder s/hv-annonser. Tillegg for farger: kr. 1500,- +mva

ISSN 0332-5431

